

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет/інститут психології

Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія української культури

Освітня програма: Середня освіта (Хімія)

Спеціальність: 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри філософії,
соціології та релігієзнавства
Протокол № 1 від “29” серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Історія української культури
Освітня програма	Середня освіта (Хімія)
Спеціалізація (за наявності)	014.06 Середня освіта (Хімія)
Спеціальність	014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	Нормативний курс
Курс / семестр	Четвертий. Другий.
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 16 год. Семінарські заняття – 14 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	d-learn.pro

2. Опис дисципліни

Метою викладання дисципліни «Історія української культури» є засвоєння теоретичних знань та фактологічного матеріалу, що сприятиме формуванню у студентів комплексу знань, вмінь та навичок з української культури в її історичному становленні і підвищить поглиблене вивчення системи життєвих сенсів народу України, втілених у матеріальних і духовних цінностях певних історичних періодів багатогранність і багатство здобутків української культури в контексті світової культури.

Завданнями дисципліни є: формування глибоко аналізувати різноманітні події, процеси і явища зі сфери культурного життя; забезпечити понятійним та термінологічним апаратом про закономірності культурного розвитку українського суспільства в різні історичні періоди; визначити місце і роль виданих діячів культурного життя України на певному історичному етапі; розвивати вміння студентів давати культурно-мистецьке оцінку духовним цінностям; виховати повагу до української культурної спадщини, звичаїв та традицій.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *знати*; епістемологію культури, яка базується на методологічних підходах, принципах пізнання, систематизації та аналізу світових культурних процесів; основні концептуальні парадигми культурології (Л.Уайт, Д.Віко, І.Гердер, Г.Гегель, О.Шпенглер, Е.Тейлор); розвиток української культурологічної думки (Т. Шевченко, І. Котляревський, І. Франко, Л. Українка, Я. Ярема, М. Шлемкевич, О. Забушко, М. Попович, В. Скуратівський), які зараховують українську традицію до світового загальнокультурного простору.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Історія української культури» студент повинен *вміти*: володіти основними культурологічними смислами, які утворюють співвіднесення людини із соціальним і природним оточенням у межах тієї чи іншої національної або історичної системи культурних координат; володіти розвиненою культурою мислення, вміти чітко і логічно висловлювати власні думки в усній і письмовій формах; бути здатним осмислювати набутий досвід з позицій останніх досягнень у галузі культури і мистецтва; оцінювати досягнення культури на основі знання історичного контексту їх створення; вести діалог як спосіб виявлення свого розуміння культурних здобутків різних регіонів, народів і націй та визначити лінію власної поведінки в умовах розмаїття культур.

Компетентності

- ЗК 3. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 4. Здатність особистісного виміру культурної історії людства.
- ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 11. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
 СК10. Здатність аналізувати та коментувати літературу з культурологічної проблематики.
 СК14. Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях на засадах діалогу, відкритості й толерантності.

Програмні результати навчання

РН11. Вміти аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.
 РН12. Вміти викладати власні міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано.
 РН13. Критично оцінювати власну позицію та знання, порівнювати і перевіряти отримані результати.
 РН15. Мати навички ведення інтелектуальних дискусій на засадах діалогу, відкритості й толерантності.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Сучасні підходи до вивчення історії української культури.	Предмет і завдання курсу «Історія української культури». Об'єктивні і суб'єктивні фактори зростання ролі культури в сучасному житті. Загальні закономірності розвитку культури. Походження терміну «культура» Концепції про поняття і сутність культури. Структурні елементи культури та її функції. Цивілізація як соціальне буття культури. Характерні особливості етнонаціональної культури.	Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі Тести
2.	Культурні процеси на території України в давні часи.	Витоки української культури та історичні умови її формування. Джерела української культури, які визначали її культурні епохи. Язичницька культура та її значення у формуванні традиційної української культури. Особливості матеріальної і духовної культури первісного суспільства. Взаємовідношення української культури з культурами народів світу. Значення спадковості культурного генофонду у формуванні і розвитку української культури. Джерела формування української культури. Найдавніші пам'ятки культури та мистецтва на території України.	Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі Тести

3.	Культура княжої доби.	Особливості розвитку культури Київської держави, прийняття християнства. Мислителі Київської Русі. Книжна справа. Зародження і розвиток шкільної освіти. Наукові знання. Софія Київська як світоглядна ідея та як художній шедевр. Образотворче мистецтво: іконопис, фреска, мозаїка, книжкова мініатюра. Ткацтво, килимарство та вишивка. Театральне мистецтво. Музика. Танок. Вплив Київської Русі на розвиток культури сусідніх народів. Загальноєвропейський рівень розвитку культури. Галицько-Волинське князівство як продовження розвитку української державності та культури київської доби.	Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі Тести
4.	Українська культура XIV – XVII ст. в європейському культурному просторі.	Соціально-політична і культурна ситуація в польсько-литовську добу. Братства, як центри освіти і книгодрукування XIV-XVII ст. Козацтво як явище історії та культури. Нові процеси в духовному житті: реформування церкви та освіти, розвиток науки Суспільно-історичні та культурні процеси у житті українського народу в період з XIV по першу половину XVII ст. (праці М.С. Грушевського). Вплив культури української народності на культурний і суспільний розвиток Литовського князівства. Процес полонізації українського народу. Послаблення позицій православної церкви. Складність церковного життя в Україні. Підписання Берестейської церковної унії(1596 р.)	Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі Тести
5.	Українська культура доби бароко (XVII-XVIII ст. Просвітництво)	Українське бароко як нове світовідчуття і нове мистецтво. Специфіка національного варіанту бароко в літературі, театрі, музиці. Образотворче мистецтво в контексті українського бароко. Архітектурне бароко Нові процеси в духовному житті: реформування церкви та освіти, розвиток науки. Українське бароко як нове світовідчуття і нове мистецтво. Живопис зберігав церковний характер, але виявив тенденцію до органічного поєднання давніх надбань із західноєвропейськими стильовими впливами. Малярські школи при монастирях, міських цехах. Гравери: І. Щирський, Л. Тарасевич, О. Тарасевич, Г. Левицький; живописці: І. Руткович, Й. Кондзелевич, І. Бродлакович, В. Петранович, Ю.Шимонович.	Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі Тести

6.	Самоутвердження української культури XIX ст.	Формування української національної самосвідомості. Загальна характеристика періодів культурного розвитку України у XIX ст. Формування української національної самосвідомості. Взаємодія народної і професійної культур, їх роль у національному відродженні. Фольклор М. Максимовича, І. Срезневського, М. Цертелєва. Літературно-драматичні твори І. П. Котляревського (“Енеїда”, “Наталка Полтавка”, Москаль-чарівник”), Г. Квітки-Основ'яненка (“Сватання на Гончарівці”). Творчість Т.Г.Шевченка в становленні української культури.	Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі Тести
7.	Українська культура XX – поч. XXI ст.	Історичні умови і визначальні фактори розвитку української культури на поч. XX ст. Національно-культурне піднесення 20-х років в Україні як передумова розбудови освіти і науки. Демократизація народної освіти, недільні школи, курси, бібліотеки-читальні. Народні університети «Просвіти» та їх діяльність. Діяльність наукових і науково-технічних товариств. Досягнення українських вчених в галузі технічних наук історії та гуманітарних дисциплін (В. Вернадський, А. Кримський, І. Огієнко, М. Вавилов, М. Грушевський). Українська Академія наук – науковий осередок, очолюваний В.Вернадським Суспільно-політичні процеси та їх відтворення мистецькими засобами. Період «відлиги» в українській культурі як поява нових художніх парадигм. Культурно-мистецькі тенденції 70-90-х років XX ст. Формування нової соціокультурної дійсності та її риси. Національна культура в умовах зростання самоідентичності.	Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі Тести
8.	Новітня українська культура в сучасних реаліях.	Суспільно-політичні процеси та їх відтворення мистецькими засобами. Період в українській культурі як поява нових художніх парадигм. Культурно-мистецькі тенденції початку XXI ст.. Новий соціальний і культурний контекст та його вплив на характер змін в сучасній культурі й на оновлення і відродження значних сфер культури минулого часу. Проголошення незалежності України призвело до радикальних змін, які суттєво позначились на	Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі Тести

		культури. Нові відносини між людьми, нові умови ,особлива система цінностей, норм і правил культурних потреб і засобів їх задоволення.	
--	--	--	--

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Семінарські заняття	50
Тести	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальних робіт	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Семінарські заняття			10			10			10			10			10			50
Тести														50				50
Всього на тиждень			10			10			10			10		50	10			100

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Система дистанційного навчання університету
<ol style="list-style-type: none"> Новосад М.Г. Методичні рекомендації з курсу «Українська і зарубіжна культура». - Івано-Франківськ, 2009, - 56 с. Новосад М.Г. Історія української культури: навчально-методичні рекомендації. – Івано-Франківськ, 2012, – 67 с. Новосад М.Г. Лекції з історії української культури. - Івано-Франківськ, 2013, - 140 с. Новосад М.Г. Культурологія: конспект лекцій. - Івано-Франківськ, 2009, - 120с. Новосад М.Г. Культурологія: Навчально-методичні рекомендації – Івано-Франківськ, 2012,- 56 с. Новосад М.Г. Культурологія: Лекції для дистанційного навчання. Івано-Франківськ, 2014,- 144 с. Культурологія :Навч посіб. /Упоряд. С. Абрамович та ін. — К., 2007. Культурологія : Навч. посіб./Упоряд.: О. Погорілий, М. Собуцький. – К., 2005. Культурологія : українська і зарубіжна культура: Навч. посіб. /М.М. Закович, І.А. Зязюн. О.М. Семашко.- К.,: Знання , 2004, - 567с. Культура і побут населення України: Навч. посіб. / Під ред.. В. І. Наулко, Л Ф. Артюх. – К., 	

- 1993.
9. Культура українського народу: Навч. посіб. /В.М. Русанівський, Г.Д. Вервес, М.В. Гончаренко. – К., 1994.
 10. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ ст.: Навч. посіб. / Під. ред. Л.І. Кормича, В. В.Багацького. – Х., 2003.
 11. Марченко М . І. Історія української культури. З найдавніших часів до середини ХVІІ ст. – К., 1961.
 12. Меднікова Г. Українська і зарубіжна культура ХХ століття: Навч. пос. – К., 2002.
 13. Шейко В . М., Тишевська Л . Г. Історія української культури: Навч. посіб. – К., 2006.
 14. Шевнюк О. Культурологія. — К.: Знання, 2007.- 353с.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства Вул. Т. Шевченка, 57, Гуманітарний корпус, Факультет психології, каб. 503, телефон: +380342596015; сайт: https://kfsr.pnu.edu.ua/ ; електронна адреса: kfsr@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Новосад Марія Гнатівна
Контактна інформація викладача	maria.novosad@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Не допускається передавання паролю до свого облікового запису до системи дистанційного навчання
Пропуски занять (відпрацювання)	Допускається пропуск одного семінарського заняття без відпрацювання. За наявності більшої кількості пропущених семінарських занять або невиконаних тестових завдань необхідно відпрацювати їх шляхом усної відповіді по відповідній темі або написання тесту. Відпрацювання проводяться в межах консультацій (не пізніше одного тижня після пропущеного заняття).
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	На період дії військового стану допустиме відхилення від дедлайнів в розумних межах
Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідною поведінкою вважається будь-який вид паління в приміщеннях університету, поява в стані наркотичного чи алкогольного сп'яніння, публічна лайка, вияви ксенофобії, расизму, інші різновиди нетерпимості.
Додаткові бали	При бажанні студента підвищити підсумкову оцінку пропонується виконання індивідуального завдання – ідентифікація техніки чи механізму меморіалізації за кінематографічним епізодом. Презентація.
Неформальна освіта	Студент самостійно обирає джерела для

	підготовки до семінарських занять (єдиного підручника немає), допускається відхилення від змісту лекційного курсу
--	---

Викладач

Новосад